

Od ponedjeljka sudačke mjere upozorenja: Tražimo minimum kako bi se status sudaca vratio na stanje otprije 24 godine

Suci prvostupanijskih sudova stupaju u tzv. bijeli štrajk kako bi upozorili na činjenicu da im osnovica plaće stagnira gotovo četvrt stoljeća, dok je prosječna neto plaća u istom razdoblju porasla šest puta više. Suci će raditi, ali neće biti moguće registrirati tvrtku, provesti razvod ili ostavinsku raspravu

Zbog izostanka dijaloga s tijelima izvršne vlasti, na svim prvostupanijskim sudovima u Hrvatskoj u razdoblju od 8. do 19. svibnja 2023. provodit će se mjere upozorenja. U iduća dva tjedna odgađaju se sve radnje u prvostupanijskim postupcima, dok će se u drugostupanijskim postupcima održavati sjednice vijeća, ali bez otpreme odluka. Iznimka na svim razinama su hitni predmeti u kojima bi mogla nastupiti nenadoknadiva šteta. Za vrijeme trajanja mjera upozorenja suci koji provode mjere bit će na radnom mjestu i obavljati ostale poslove u okviru svoje sudačke dužnosti cijelo radno vrijeme, ističe se iz Udruge hrvatskih sudaca (UHS).

„Prema dostupnim informacijama, u mjerama upozorenja sudjelovat će više od 70 posto prvostupanijskih sudaca, a imamo i podršku državnih odvjetnika. Napominjemo, hitni predmeti rješavat će se bez odgode, no mjere podrazumijevaju kako se neće raditi u e-spisu, neće se provoditi registracija novih pravnih subjekata, rješenja o nasljeđivanju, niti primjerice, razvod braka“, ističe Vesna Horvath, Predsjednica Ogranka III Zagreb UHS, te dodaje kako su obavijesti o odgodi ročišta poslana strankama.

Suci traže da se njihov status vrati na stanje iz 1999., jer da su sudačke plaće rastle sukladno tadašnjem zakonu, danas bi neto plaća tog prvostupanijskog suca bila 3.455€ (26.020 HRK) umjesto postojećih 1.522€. Konkretnije, tadašnja plaća prvostupanijskog suca bila je do 3,4 puta veća od prosječne plaće u državi, no u te 24 godine **prosječna plaća u Hrvatskoj porasla je 6 puta više od prosječne sudačke**.

Udruga hrvatskih sudaca predlaže **reformu u tri koraka; u prvom** bi se provele „**vatrogasne mjere**“ kojim bi se hitno izjednačila najniža plaća prvostupanijskog suca početnika s najvišom plaćom sudskog savjetnika na Vrhovnom sudu (koji sad prima 2.126,66). Ovaj korak moguće je ostvariti povećanjem plaće za 600€ neto, **do čega se predlaže doći povišenjem osnovice svim pravosudnim dužnosnicima za 20% te povećanjem koeficijenta za pravosudne dužnosnike prvog stupnja sa 3,54 na 4,19**.

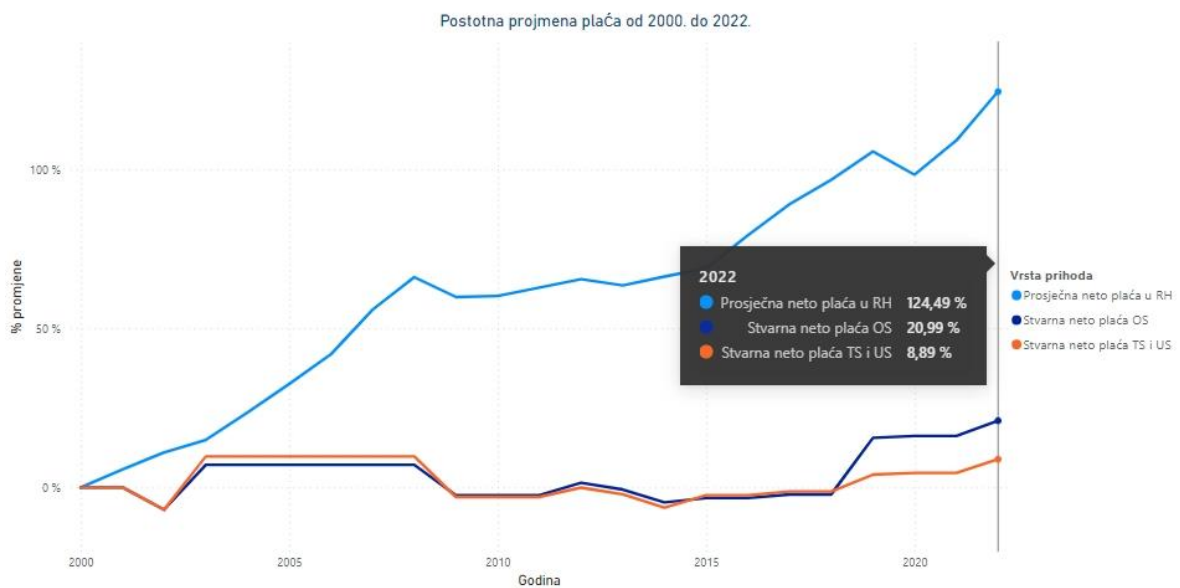
Drugi korak odnosi se na trajno rješenje - **prijedlog i implementaciju jedinstvenog zakona** kojim bi se uvela **indeksacija** sukladno EU praksi - određivanje osnovice kao prosječne mjesečne bruto plaće po zaposlenome u pravnim osobama u RH u prethodnoj godini, prema izračunu Državnog zavoda za statistiku, sustav platnih razreda i izjednačavanje plaća sudaca drugog stupnja s plaćama sudaca visokih specijaliziranih sudova.

„Iznosimo konkretna rješenja i izračune, jer ono što nam Ministarstvo pravosuđa i uprave trenutačno nudi jest povećanje od 8 posto osnovice za sve pravosudne dužnosnike te povećanje koeficijenta za pravosudne dužnosnike prvog stupnja sa 3,54 na 4,21 i dodatak kroz neoporeziva primanja, iako zaboravljaju da su regres, prijevoz ili božićnica službenička, zaslužena, ali ne i dužnosnička prava. Hrvatska ima trodiobu vlasti, što podrazumijeva nezavisno sudstvo i suce kao državne dužnosnike koji u svom poslu moraju ostati potpuno neovisni i zato tražimo poseban zakon“, nastavlja Vesna Horvath, ističući kako je osnovica za izračun plaće prvostupanijskog suca trenutačno 625,2€, dok je, primjerice za liječnike primarne zdravstvene zaštite 929,61€, uz važnu razliku da suci, kao dužnosnici, praktički ne smiju raditi ništa izvan svoje primarne dužnosti, odnosno nemaju mogućnost dodatnih prihoda.

Unatoč izvanrednim rezultatima, broj spisa na prvostupanjskim sudovima nikad veći, a plaće nikad manje

Uz ova dva ključna koraka za izjednačavanje platnog modela, UHS ističe važnost otvaranja rasprave o **poboljšanju uvjeta rada službenika i namještenika prvostupanjskih sudova** s ciljem osiguranja regularnog funkcioniranja sudbene vlasti. Oko 1.200 prvostupanjskih sudaca na 34 općinska, 9 trgovačkih i 4 upravna suda godišnje rade na više od milijun novih spisa, što je **najviše po sucu u usporedbi sa svim članicama EU**. S druge strane svjedočimo kontinuiranom padu zaposlenih na službeničkim radnim mjestima bez kojih je otežano provođenje postupka u regularnim uvjetima. Samo je Općinski građanski sud u Zagrebu tijekom 2022. ostao je bez 54 službenika (21 zapisničar, 17 upisničara, 8 zk. referenata, 1 sudački vježbenik, 4 savjetnika i 3 namještenika). Unatoč tome, **stopa rješavanja predmeta na prvostupanjskim sudovima u 2022. bila je 112% (riješeno je 53.429 predmeta više nego što je zaprimljeno 2022.), a vrijeme rješavanja skraćeno je u prosjeku za 80 dana.**

Implementacija spomenutog zakona obuhvatila bi više od 2.100 sudaca i državnih odvjetnika (čiji je rad također reguliran Zakonom o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika), a reforma bi stajala oko pet milijuna eura mjesečno, od čega bi se oko 40% vraćalo u državni proračun.

Postotna promjena plaća 2000.-2022. – usporedba kretanja prosječne neto plaće u RH (svjetloplava, gornja linija) s plaćama sudaca općinskog suda (tamnoplava, srednja linija) i s plaćama sudaca trgovačkih i upravnih sudova (narančasta, najniža linija)